

Azərbaycanın payızı bir nağıl dünyasıdır

Ölkəmizdə turizm bu fəsildə də aktual olur

Payız ilk addımlarını yağışların yağması, soyuq küləklərin əsməsi ilə atır. Yağışlı, çiskinli havada lay-lay buludlar göy üzünə pərdə çəkib günəşi görünməz edir. Payız buludları bir-birinə dəyib nərilti-gurultu qopararaq yeri-göyü silkələməklə günəşin görünməzliyinə meydan oxuyur.

Havadakı istilik hər gün bir az öləziyir. Görünməzliyə çəkilən günəşin şüaları arada-bərədə yerə doğru uzansa da, əvvəlki hərarəti, əvvəlki istiliyi olmur. Daha sonra yarpaqlar sarılıb-solararaq bir-bir tökülür. Ağaclar çılpqlaşır, sanki qışın gəlişini qarşılamaq üçün xüsusi ahəng yaradır. Və beləcə insanlar payıza "sarılarlaq onun keyfini" çıxarmağa çalışırlar.

Həmin keyfin ən yaddaqalan məqamlarından biri isə turist səfərlərinə çıxmaqdır. Payız dövrü Azərbaycanda turizm xüsusilə fərqlənir. Bu mövsümdə tətillə çıxmağın üstünlükləri çoxdur. Birincisi ona görə ki, turistik bölgələrdə xeyli sakitlik yaranır, hotellər demək olar ki, boşalmış sayılır. Yayın bürküsündən qaçıb oralara gedən insanlar istirahətlərini başa vurub geri dönürlər. İkincisi də odur ki, yay aylarında yer tapa bilməyənlər üçün payızın ilk ayları göydəndüşmə olur. Payız turizminin öz atributları var, tətillə çıxanlar ondan gen-bol istifadə edirlər. İstər yerli, istərsə də xarici turistlərin Azərbaycanda turizm şirkətlərinin yaratdığı imkanlardan yararlanması üçün hər cür şərait var. Yaydan fərqli olaraq payızda hotel qiymətləri xeyli aşağı olur, şəhərlərarası yollarda gediş-gəliş seyrəlidir. Turistlər yayda yaranan sıxlıqdan dolayı görə bilmədiyi yerləri payızda rahatlıqla kəşf edə bilirlər.

Bəlkə də bu səbəbdən payızda Azərbaycana gələn xarici turistlərin sayı yay aylarında gələnlərdən çox da fərqlənmir. Yayda soyuq ölkələrdən gələnlər üstünlük təşkil edirsə, payızda isti ölkələrdən gələn turistləri daha çox görmək olur. Xüsusilə də Fars körfəzi ölkələrində yaşayan insanlar payızda Azərbaycana gəlməyi sevirlər. Onları payızın romantikası olan sarı-qızılı yarpaqlarla zəngin meşələr, parklar, bağlar cəlb edir. Ərəb ölkələrindən gələn turistlər üçün payız fəslilə ideal sayılır. Təkcə payızın havası deyil, bolluq yaradan meyvələri turistlər üçün vazkeçilməz bir nemətdir. Yayın əncirindən, gilasından, tutundan, zoğalından, yemişindən və qarpızından sonra yetişən payız meyvələri turistlərə "gəlgəl" deyir. Onlar məhsul yığımının qaynar mövsümü sayılan payızın təbii meyvələri olan heyva, nar, karalyok, kivi, naringi, portağal, limon, zeytun kimi bol vitaminli can dərmanlarına heyranlıqlarını gizlətmirlər.

Qubadakı "Alma festivalı", Göyçaydakı "Nar festivalı", Lənkərəndəki "Çay, çəltik və sitrus meyvələri festivalı", Qəbələdəki "Mürəbbə festivalı" öz möhtəşəmliyi ilə hər zaman turistləri cəlb edib. Məhsul bolluğunun rəmzi olan bu festivallar insanda xoş əhvali-ruhiyyə yaradır, yaddaşlara hopur. Xarici turistlər üçün yenilik

olan belə tədbirlərin bayram əhvalı aurasını ölkəsinə aparan şəxsin gələn dəfə də buraya gələcəyinə şübhə yaranmır. Çünki həmin festivallar həm bölgənin, həm də bütövlükdə Azərbaycanın tanınması baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Ona görə də ölkəmizi tanımaq istəyən xarici turistlər üçün bu cür ənənəvi tədbirlərin sayını və gününü artırmaq lazımdır. Bir-iki gün yox, bir həftə keçiriləcək bu festivallar beynəlxalq miqyasda çıxma bilər ki, bu da xarici turistlərin Azərbaycana gəlişinə müsbət mənada təsir göstərir. Bu festivallar həm də daxili turizmin inkişafında böyük rol oynayır. Məhz bu cür ənənələr turizm üçün müsbət addımdır.

Yayda olduğu kimi, payız turizmində də qrup turları təşkil olunur. Tünd-yaşıl təpələri, qabıqlı meşələri, Göygöl kimi əsrarəngiz su hövzəsi, Kür və Araxı, iti axan balaca çayları, qədim kəndləri və üzüm bağları, pambıq tarlaları, rəngarəng bitkiləri olan Azərbaycan bir nağıl dünyasıdır. Payız aylarında dağ kəndlərinin bacalarından çıxan tüstü damların üstündə burlub xüsusi gözəllik yaradır.

Əvvəllər yalnız iki turizm var idi: yay və qış turizmi. Amma bu gün payız və yaz turizmi dünyada praktikasındadır da özünü göstərir. Azərbaycanda daxili turizmin payız mövsümü əsasən birgünlük, ya da ikigünlük turlardan ibarət olur. Birgünlük daxili turlar əsasən Quba, Qəbələ, Lənkəran, Masallı, Lerik, Astara rayonlarına istiqamət götürür. Qeyd etmək lazımdır ki, payız turizmində turist axını daha çox cənub bölgəsində müşahidə edilir. Tur vaxtı sitrus meyvələri yığılır, çay plantasiyasına gəzinti, nahar və çay süfrəsi təşkil olunur ki, bu da turistlər üçün çox maraqlıdır. Bu mövsümdə Mingəçevir-Göygöl, İsmayılı-Qaranohur gölü, Şəki-Qax-Zaqatala turları da unudulmur. Daha çox maraq doğuran "Astara-məndarin" turudur. Oranın xüsusi payız mənərəsi insanların xoşuna gəlir.

Payızda Naxçıvana olan turlar da həmin bölgəyə səfər edən turistlərin yaddaşına ömürlük hopur. Təyyarə ilə baş tutan gediş-gəlişin qiyməti Naxçıvana səfər edən turistləri heç narahat etmir. Təki muxtar respublikanın Hüseyn Cavid məqbərəsi və Hüseyn Cavidin ev-muzeyi, Bəhrüz Kəngərli muzeyi, Yusif ibn Küseyr türbəsi, Əlincə qalası, Möminə Xatun məqbərəsi, Batabat gölü, Naxçıvan Xan Sarayı, Şərqlə hamamı, Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi, Əshabi-Kəhv mağarası kimi görməli, gəzməli yerlərini ziyarət etsinlər.

İnsafən demək lazımdır ki, Azərbaycanda turizmin inkişafı üçün əlaqədar qurumlar lazımi tədbirlər görürlər. Görülən müsbət işlərin nəticəsində payız turizmi get-gedə aktuallaşmağa və populyarlaşmağa başlayıb. Bu mövsümün turizmi əsəbləri sağaltmaq, beyni dincə qoymaq baxımından olduqca faydalıdır. Payızda baş tutan tətillər insana uğur gətirir.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

